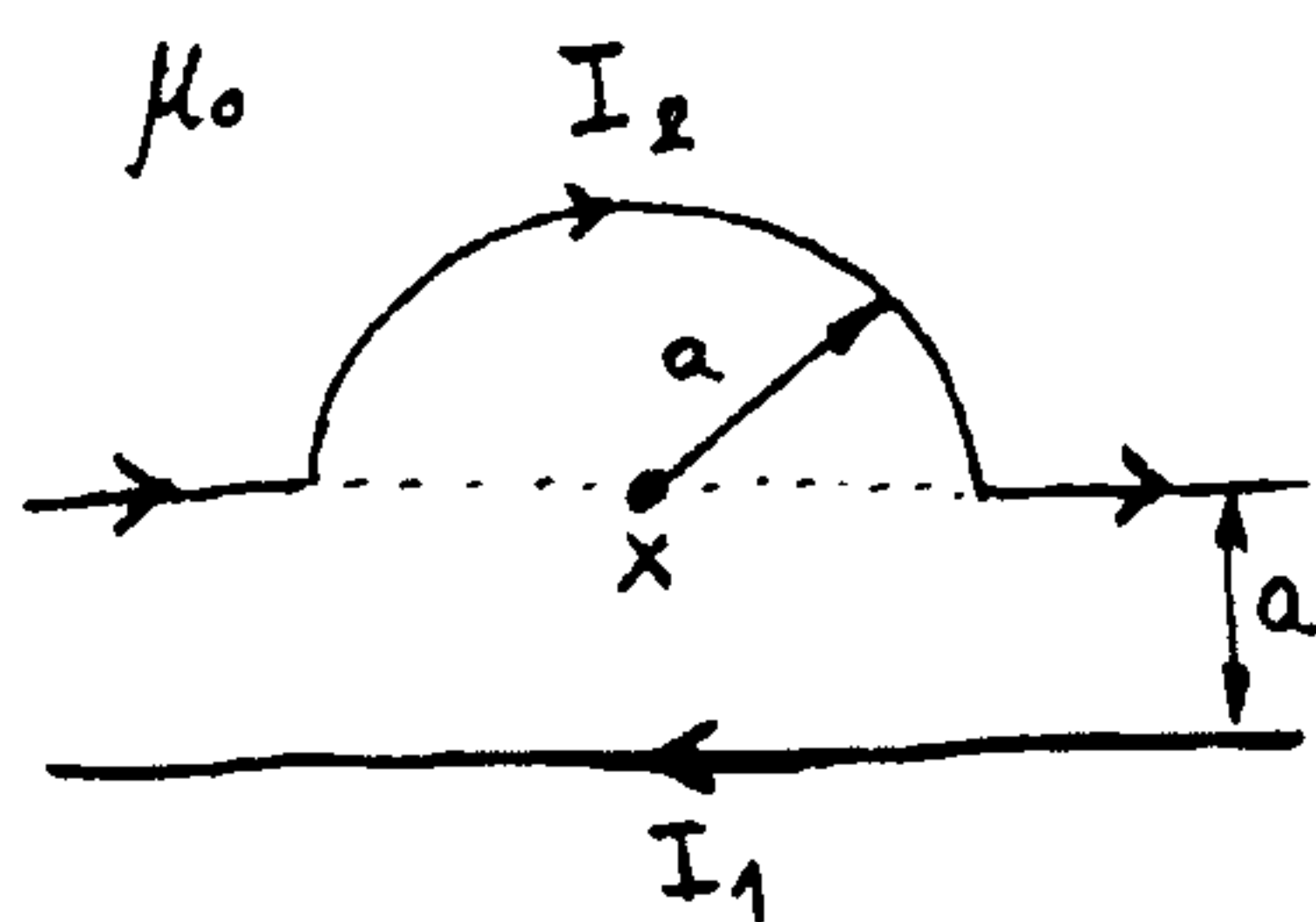

DRUGI KOLOKVIJUM IZ ELEKTROTEHNIKE

29.12.2014.

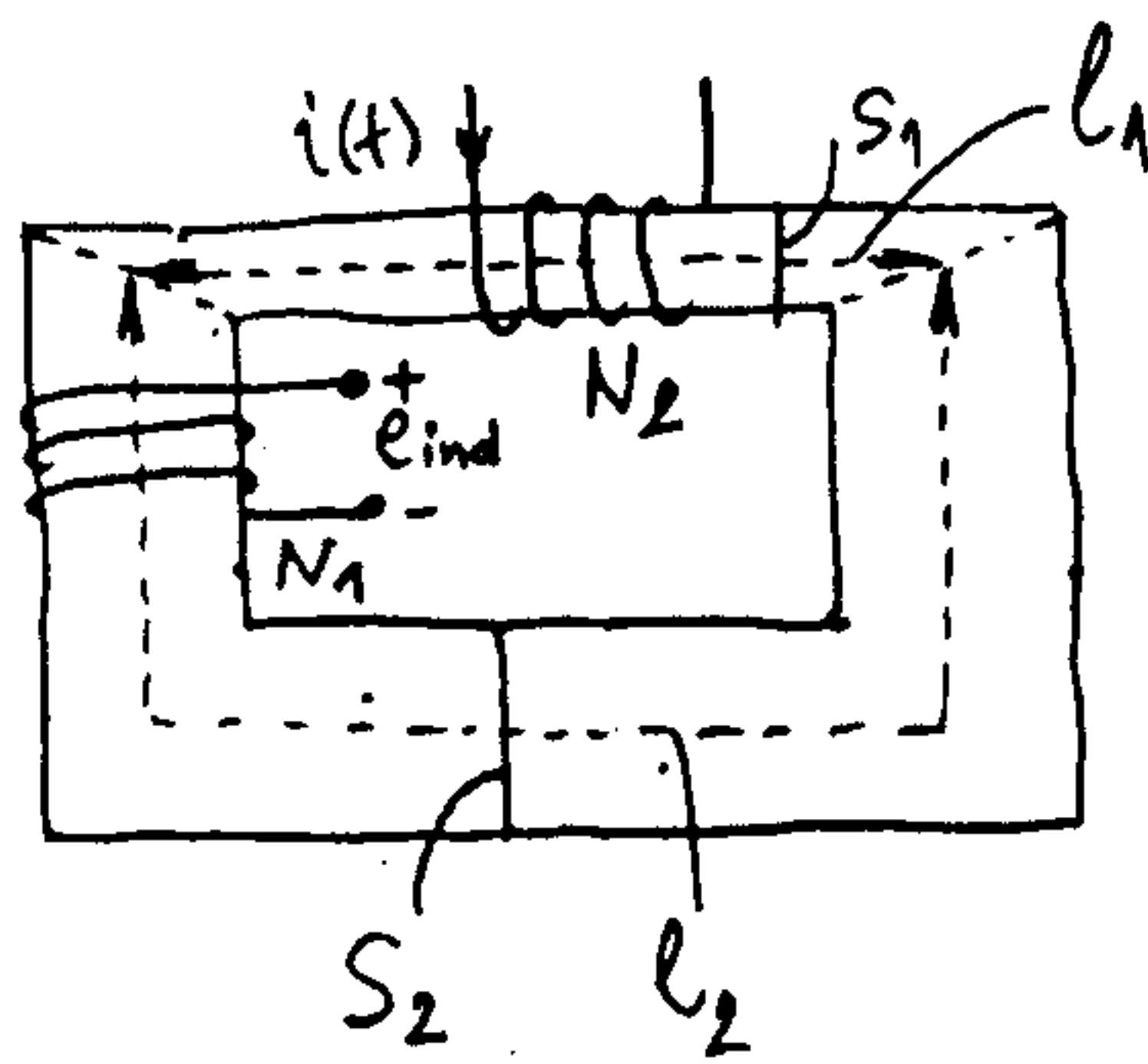
GRUPA 1

1. U istoj ravni u vazduhu nalaze se dva beskonačno dugačka provodnika, na međusobnom rastojanju a , kroz koje protiču struje intenziteta I_1 i I_2 (Slika 1). Na provodniku sa strujom I_2 se nalazi polukružni segment poluprečnika a . Odrediti vektor magnetne indukcije u tački X, koja se nalazi u centru polukružnog segmenta. (5 poena)

Slika 1

2. U kolu na Slici 2 prikazano je magnetno kolo sa dva namotaja. Namotaj sa N_1 navojaka je otvorenih krajeva, a kroz namotaj sa N_2 navojaka protiče struja intenziteta $i(t) = I_m \cos(\omega t)$. Jezgro je homogeno i sastoji se iz dva dela površina poprečnog preseka S_1 i S_2 , čije dužine srednjih linija iznose l_1 i l_2 . Relativna magnetna permeabilnost jezgra iznosi μ_r .

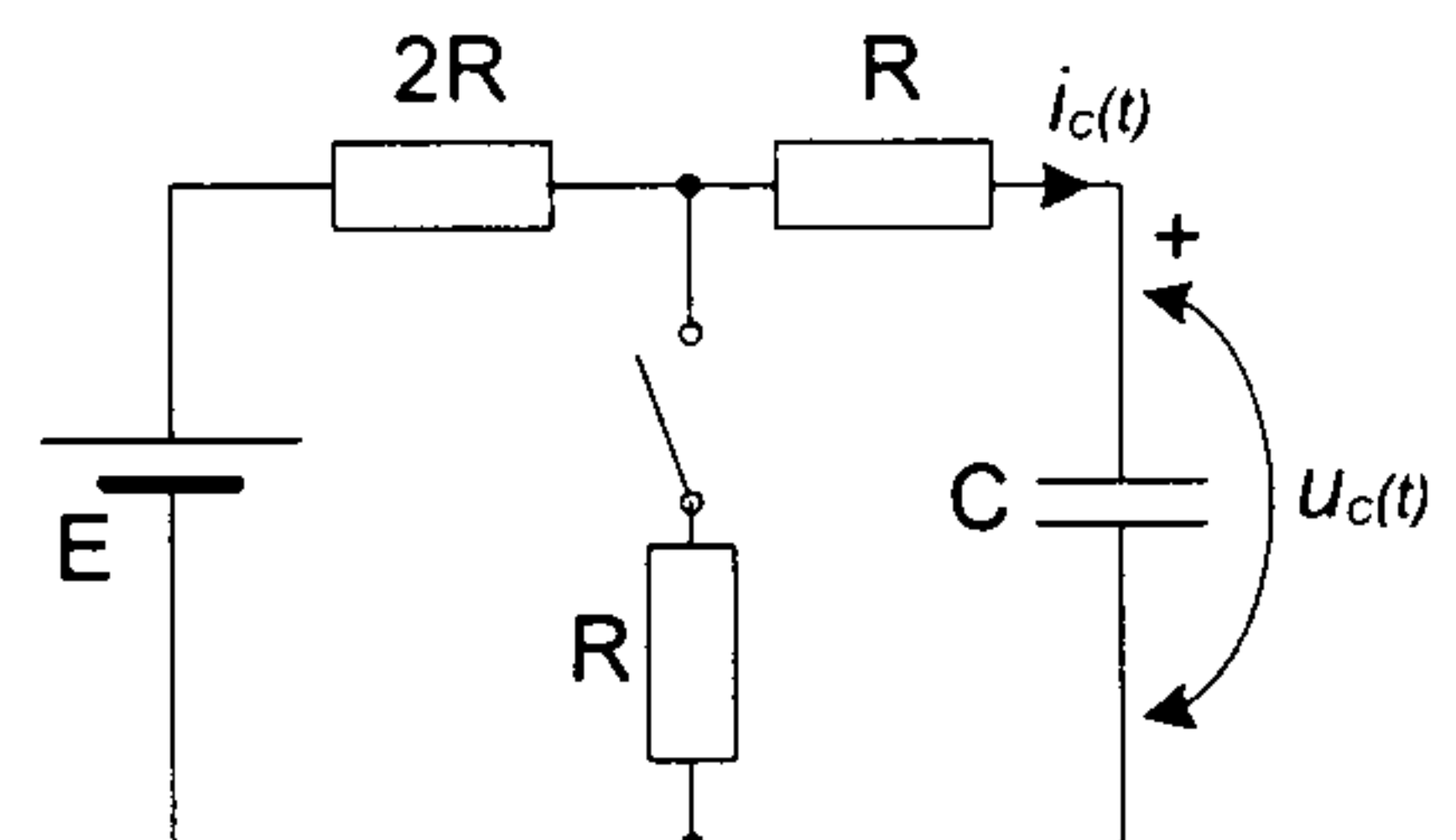

Slika 2

a) Odrediti izraz za fluks vektora magnetne indukcije u jezgru. (3 poena)

b) Odrediti izraz za induktivnost namotaja sa N_2 navojaka. (2 poena)

c) Odrediti izraz za elektromotornu silu indukovanu na krajevima namotaja sa N_1 navojaka. (3 poena)

Slika 3

3. U kolu na Slici 3 poznato je E , R , i C . Prekidač je zatvoren i u kolu je uspostavljeno stacionarno stanje. U trenutku $t = 0$, prekidač se otvara. Odrediti izraz za napon kondenzatora $u_c(t)$ i intenzitet struje $i_c(t)$ nakon otvaranja prekidača i nacrtati odgovarajuće vremenske dijagrame. Odrediti minimalnu i maksimalnu vrednost energije električnog polja kondenzatora u toku prelaznog procesa. (7 poena)

4. Dva prijemnika vezana su paralelno i priključena na naizmenični napon efektivne vrednosti $U = 300 \text{ V}$. Kompleksna impedansa prvog prijemnika iznosi $\bar{Z}_1 = 50 + j50 \Omega$. Drugi prijemnik ima reaktivnu snagu $Q_2 = -600 \text{ var}$ i prividnu snagu $S_2 = 750 \text{ VA}$.

a) Odrediti aktivnu snagu i faktor snage drugog prijemnika. (1 poen)

b) Odrediti efektivne vrednosti struja I_1 i I_2 u prijemnicima. (2 poena)

c) Odrediti ukupnu aktivnu, ukupnu reaktivnu i ukupnu kompleksnu prividnu snagu celokupnog potrošača. (3 poena)

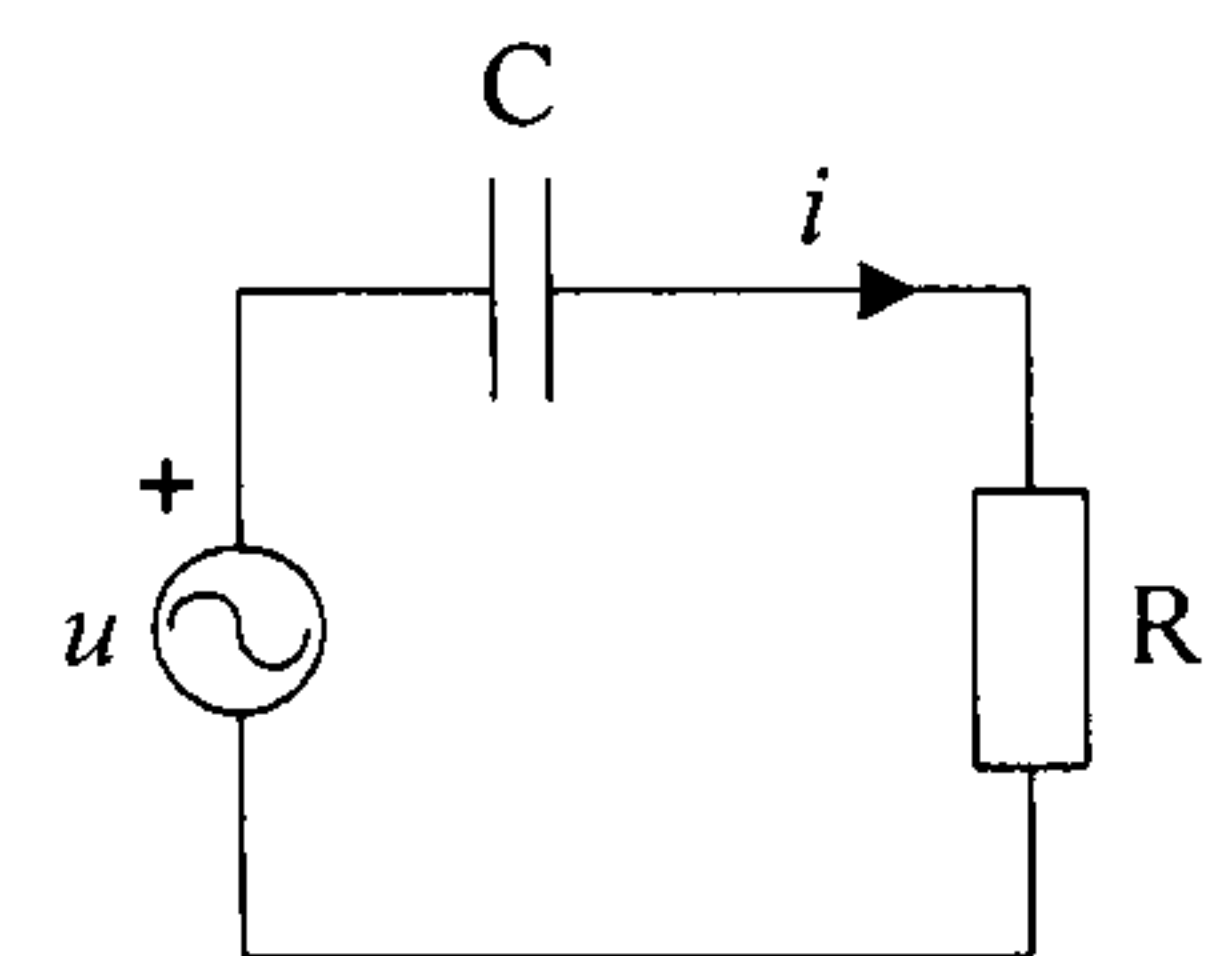
5. Na Slici 4 je prikazano kolo naizmenične struje koje se napaja naponom trenutne vrednosti: $u(t) = 20 \sin(\omega t - \pi/2) \text{ V}$, gde je $\omega = 100 \text{ rad/s}$. Poznate su sledeće vrednosti elemenata u kolu: $R = 1 \Omega$, $C = 10 \text{ mF}$.

a) Odrediti kompleksne izraze struje i napona na otporniku i kondenzatoru; (3 p.)

b) Predstaviti na fazorskom dijagramu struju i napone na svim elementima; (1 p.)

c) Odrediti aktivnu, reaktivnu i prividnu snagu celokupnog potrošača; (2 p.)

d) Odrediti trenutnu vrednost struje u kolu i napona na kondenzatoru, (3 p.)

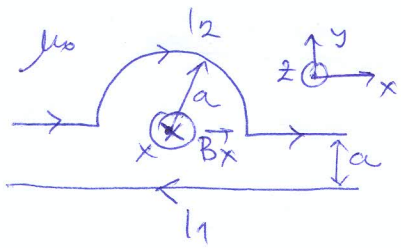

Slika 4

6. Na sistem trofaznog napona $3 \times 5 \text{ kV}$ priključen je trofazni potrošač povezan u trougao. Impedansa svake faze iznosi $\bar{Z}_f = 60 + j80 \Omega$. Odrediti: efektivnu vrednost linijske struje, aktivnu, reaktivnu i prividnu snagu potrošača. (5 poena)

GRUPA 1

1.

$$\vec{B}_x = \vec{B}_{x1} + \vec{B}_{x2}$$

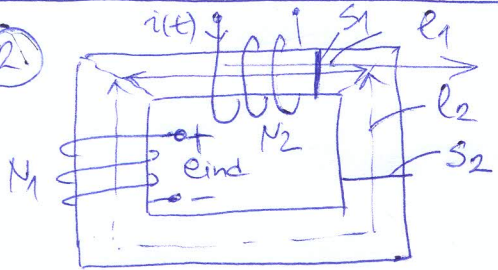
$$\vec{B}_{x2} = \frac{1}{2} \frac{\mu_0 I_2}{2a} (-\vec{k}) = -\frac{\mu_0 I_2}{4a} \vec{k}$$

$$\vec{B}_{x1} = \frac{\mu_0 I_1}{2aa} (-\vec{k}) = -\frac{\mu_0 I_1}{2aa} \vec{k}$$

$$\vec{B}_x = -\frac{\mu_0}{4a} \left(I_2 + \frac{2I_1}{a} \right) \vec{k}$$

5p

2.

$i(t) = I_m \cos \omega t$

a) $\oint \vec{H}(t) \cdot d\vec{l} = \Sigma I$

$$H_1(t) l_1 + H_2(t) l_2 = N_2 i(t)$$

$$\frac{B_1(t) l_1}{\mu_0 \mu_r} + \frac{B_2(t) l_2}{\mu_0 \mu_r} = N_2 i(t)$$

$$\frac{\phi(t) l_1}{S_1 \mu_0 \mu_r} + \frac{\phi(t) l_2}{S_2 \mu_0 \mu_r} = N_2 i(t)$$

$$\phi(t) = \frac{\mu_0 \mu_r N_2 i(t)}{l_1/S_1 + l_2/S_2}$$

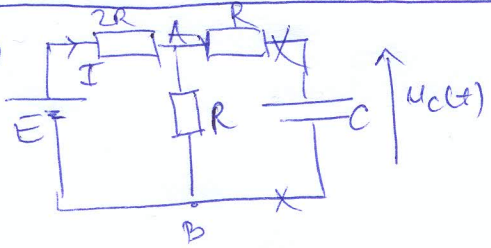
- a) 3p
- b) 2p
- c) 3p

b) $L_2 = \frac{N_2 \phi(t)}{i(t)} = \frac{N_2^2 \mu_0 \mu_r}{l_1/S_1 + l_2/S_2}$

c) $e_{ind} = -N_1 \frac{d\phi(t)}{dt} = -\frac{N_1 N_2 \mu_0 \mu_r}{l_1/S_1 + l_2/S_2} \frac{di(t)}{dt} = -\frac{N_1 N_2 \mu_0 \mu_r}{l_1/S_1 + l_2/S_2} I_m (-\sin \omega t) \omega$

$$e_{ind} = \frac{N_1 N_2 \mu_0 \mu_r I_m \omega}{l_1/S_1 + l_2/S_2} \sin \omega t$$

3.

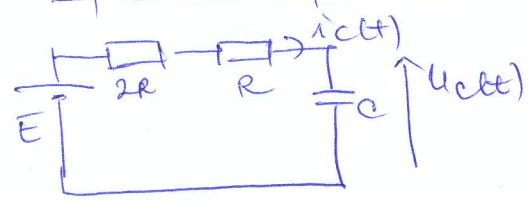
СТАВНОСТАРНО СТАВ:

$$\vec{E} = \frac{E}{3R}$$

$$U_C = U_{RB} = R \cdot I = \frac{E}{3}$$

$$Q_{Co} = U_{Co} \cdot C = \frac{EC}{3}$$

OPERAZIJA PROHEC:

$$E - 3Ri(t) - u_C(t) = \phi$$

$$i(t) = C \frac{du_C}{dt}$$

$$E - 3RC \frac{du_C}{dt} - u_C = \phi$$

$$\frac{du_C}{dt} + \frac{u_C}{3RC} = \frac{E}{3RC}$$

$$\frac{du_c}{dt} + \frac{u_c}{3RC} = \frac{E}{3RC}$$

$$\tau = 3RC = 3$$

$$k = \frac{E}{3RC}$$

$$u_c(t) = Ae^{-t/\tau} + B$$

$$B = k \cdot \tau = 3RC \cdot \frac{E}{3RC} = E$$

$$A + B = U_{c0} \Rightarrow A = U_{c0} - B = \frac{E}{3} - E = -\frac{2E}{3}$$

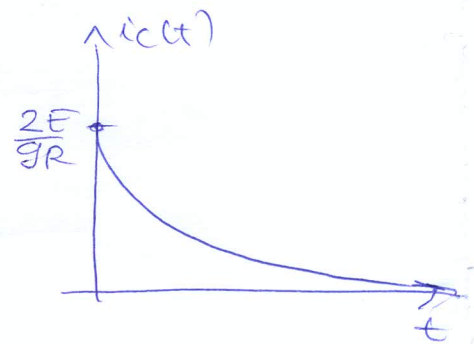
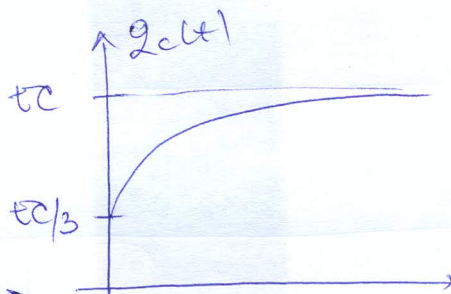
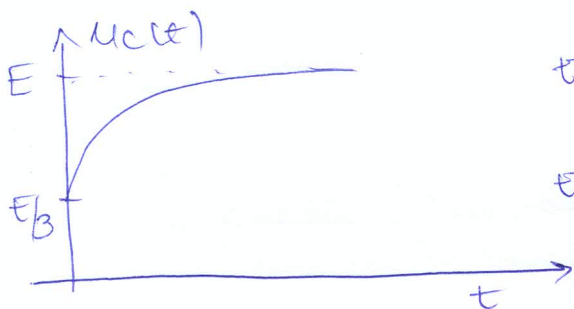
$$u_c(t) = -\frac{2E}{3}e^{-t/\tau} + E = E\left(1 - \frac{2}{3}e^{-t/\tau}\right)$$

$$u_c(t) = E\left(1 - \frac{2}{3}e^{-t/\tau}\right)$$

$$q_c(t) = u_c(t) \cdot C = CE\left(1 - \frac{2}{3}e^{-t/\tau}\right)$$

$$i_c(t) = C \frac{du_c(t)}{dt} = CE\left(-\frac{2}{3} \cdot \frac{-1}{\tau} e^{-t/\tau}\right) = \frac{2CE}{3\tau} e^{-t/\tau} = \frac{2CE}{9RC} e^{-t/\tau}$$

$$i_c(t) = \frac{2E}{9R} e^{-t/\tau}$$

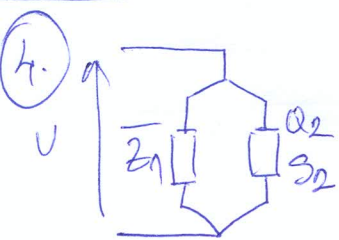

$$W_c(t) = \frac{1}{2} C u_c^2(t)$$

$$W_{cmin} = \frac{1}{2} C u_{cmin}^2(t) = \frac{1}{2} C \cdot \frac{E^2}{9} = \frac{CE^2}{18}$$

$$W_{cmax} = \frac{1}{2} C u_{cmax}^2(t) = \frac{1}{2} CE^2$$

7p

$$a) P_2 = \sqrt{S_2^2 - Q_2^2} = \sqrt{750^2 - (-600)^2} = 450 \text{ W}$$

$$\cos \varphi_2 = \frac{P_2}{S_2} = \frac{450}{750} = 0,6$$

$$b) Z_1 = \sqrt{50^2 + 50^2} = 50\sqrt{2} \Omega$$

$$I_1 = \frac{U}{Z_1} = \frac{300}{50\sqrt{2}} = 3\sqrt{2} \text{ A}$$

$$I_2 = \frac{S_2}{U} = \frac{750}{300} = 2,5 \text{ A}$$

a) 1p
b) 2p
c) 3p

$$c) P_1 = P_1 I_1^2 = 50 \cdot 9 \cdot 2 = 900 \text{ W}$$

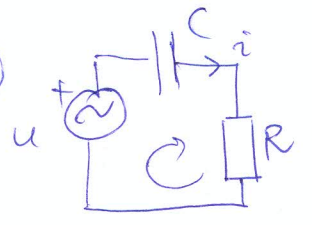
$$P = P_1 + P_2 = 1350 \text{ W}$$

$$Q_1 = X_1 I_1^2 = 50 \cdot 9 \cdot 2 = 900 \text{ VAR}$$

$$Q = Q_1 + Q_2 = 300 \text{ VAR}$$

$$\bar{S} = P + jQ = (1350 + j300) \text{ VA}$$

5.

$u(t) = 20 \sin(\omega t - \pi/2) [V]$, $\omega = 100 \text{ rad/s}$

a) $\bar{U} = \frac{20}{\sqrt{2}} e^{-j\pi/2} = -j10\sqrt{2} V$

$\bar{Z}_C = -j \frac{1}{\omega C} = -j \frac{1}{100 \cdot 10 \cdot 10^{-3}} = -j\sqrt{2}$

$\bar{Z}_R = R = 1 \Omega$

$\bar{U} - \bar{Z}_C \bar{I} - \bar{Z}_R \bar{I} = 0 \Rightarrow \bar{I} = \frac{\bar{U}}{\bar{Z}_C + \bar{Z}_R} = \frac{-j10\sqrt{2}}{1-j} \cdot \frac{1+j}{1+j}$

$\bar{I} = \frac{+10\sqrt{2}(j-j^2)}{1-j^2} = \frac{10\sqrt{2}(1-j)}{2} = 5\sqrt{2}(1-j) A$

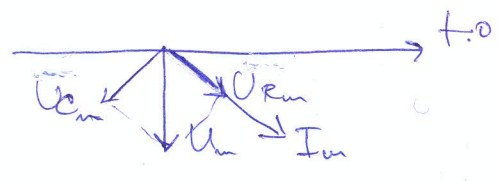
$\bar{I}_R = \bar{I}_C = \bar{I} = 5\sqrt{2}(1-j) A$

$\bar{U}_R = \bar{Z}_R \cdot \bar{I} = 5\sqrt{2}(1-j) V$

$\bar{U}_C = \bar{Z}_C \cdot \bar{I} = -j5\sqrt{2}(1-j) = 5\sqrt{2}(j+j^2) = 5\sqrt{2}(-1-j)$

$\bar{U}_C = 5\sqrt{2}(-1-j) V$

b)

c) $\bar{S} = \bar{U} \cdot \bar{I}^*$

$\bar{S} = -j10\sqrt{2} \cdot 5\sqrt{2}(1+j)$

$\bar{S} = 100(-j-j^2) = 100(1-j)$

$P = 100 W$, $Q = -100 \text{ VAR}$

$S = 100\sqrt{2} VA$

d)

$i(t) = 10\sqrt{2} \sin(\omega t - \pi/4) [A]$, $\omega = 100 \text{ rad/s}$

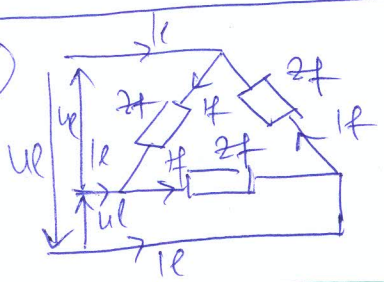
$I = 5\sqrt{2} \cdot \sqrt{2} = 10 A \Rightarrow I_m = 10\sqrt{2}$, $\varphi = -\pi/4$

$U_C = 5\sqrt{2} \cdot \sqrt{2} = 10 V \Rightarrow U_{Cm} = 10\sqrt{2}$, $\theta_C = -3\pi/4$

$u_C(t) = 10\sqrt{2} \sin(\omega t - 3\pi/4) [V]$, $\omega = 100 \text{ rad/s}$

- a) 3p
- b) 1p
- c) 2p
- d) 3p

6.

$3 \times 5 \text{ kW} \Rightarrow U_L = 5 \text{ kV}$, $\Delta \Rightarrow U_f = U_L = 5 \text{ kV}$

$\bar{Z}_f = (60 + j80) \Omega \Rightarrow Z_f = \sqrt{60^2 + 80^2} = 100 \Omega$

$I_f = \frac{U_L}{Z_f} = \frac{5000 V}{100 \Omega} = 50 A$

$I_L = I_f \cdot \sqrt{3} = 50\sqrt{3} = 86,6 A = I_L$

$\cos \varphi = \frac{R}{Z_f} = \frac{60}{100} = 0,6$

$\sin \varphi = \frac{X}{Z_f} = \frac{80}{100} = 0,8$

$P = 3U_f I_f \cos \varphi = 450 \text{ kW}$
 $Q = 3U_f I_f \sin \varphi = 600 \text{ kVAR}$
 $S = 3U_f I_f = 750 \text{ kVA}$

5p